

Akkerbouw: sterke inkomensdaling na record van 2010

Ruud van der Meer

In 2010 werd gemiddeld een record inkomensniveau bereikt op de akkerbouwbedrijven. Voor oogstjaar 2011 valt het inkomen volgens raming veel lager uit. De zetmeelbedrijven kunnen naar verwachting wel het inkomensniveau van 2010 handhaven. De raming wordt door het LEI opgesteld op basis van onder andere de oogstprognose van het CBS en de verwachte prijsontwikkeling van de akkerbouwproducten.

Inkomen doet flinke stap terug

De financiële opbrengsten per bedrijf voor het oogstjaar 2011 zullen volgens raming 20% lager uitvallen dan voorgaand jaar. Vooral consumptieaardappelen en uien doen een flinke stap terug, zoals hieronder wordt beschreven. Daarnaast zullen de kosten naar verwachting licht toenemen. Dit leidt ertoe dat het inkomen sterk daalt (zie figuur 1). In 2010 werd een inkomen uit bedrijf per onbetaalde aje gerealiseerd van gemiddeld 94.000 euro. De raming voor 2011 blijft steken op een kleine 30.000 euro. De rentabiliteit wordt geraamd op 87%, nadat vorig jaar een niveau van 111% werd bereikt. Voor de zetmeelbedrijven wordt een inkomen uit bedrijf per onbetaalde aje geraamd van ruim 50.000 euro. Dat is ongeveer gelijk aan vorig jaar. De reden dat de zetmeelbedrijven niet met een inkomensdaling te maken krijgen is dat de gewassen die sterk in prijs dalen zoals consumptieaardappelen en uien niet worden geteeld op deze bedrijven. De zetmeelaardappelen en suikerbieten die vooral het inkomen van de zetmeelbedrijven bepalen laten naar verwachting wel goede resultaten zijn.

Structuur van de sector

In 2011 is het areaal akkerbouwgewassen licht gedaald tot 537.000 hectare volgens de voorlopige cijfers van de CBS Landbouwtelling. Van dit areaal wordt 73% geteeld op gespecialiseerde akkerbouwbedrijven. Het aantal bedrijven is ongeveer gelijk aan vorig jaar, namelijk bijna 12.000. Wintertarwe blijft het grootste akkerbouwgewas qua oppervlakte. Het areaal is wel met 16% teruggelopen. Het natte najaar van 2010 zorgde ervoor dat minder percelen konden worden ingezaaid en door de vorst is een deel van de jonge planten doodgevroren. Ter compensatie is er meer zomertarwe en zomergerst ingezaaid. Ook het areaal zetmeelaardappelen, suikerbieten, uien en groenten nam toe in 2011.

Snelle start, late oogst

In het voorjaar van 2011 waren de omstandigheden voor het zaaien en poten van de akkerbouwgewassen al vroeg goed. De gewasgroei kwam daardoor snel op gang. De natte zomer zorgde wel voor problemen met de oogst. De meeste gewassen konden pas laat worden geoogst. De productie per hectare is van de meeste gewassen hoger dan in 2010. Alleen tarwe en pootaardappelen haalden het niveau van vorig jaar niet. Het verwachte prijsniveau voor de afzetperiode 2011 – 2012 is voor de meeste gewassen lager dan vorig jaar.

Aardappelen

Door de droge zomer zaten er minder aardappelen aan de plant dan normaal. Maar de aardappelen groeiden wel flink, waardoor de productie van consumptieaardappelen per hectare hoger is dan in 2010. De grote aardappelen zijn gunstig voor de verwerkende industrie doordat er nu minder snijverlies optreedt. Doordat in Europa zowel het areaal als de productie per hectare toenam, is er sprake van een recordproductie van consumptieaardappelen. Dit heeft zijn weerslag op de prijsverwachting. Geraamd wordt een prijsdaling van 60% ten opzichte van oogstjaar 2010. De pootaardappelen groeiden net als de consumptieaardappelen hard. Omdat te grote knollen niet als pootaardappelen kunnen worden verkocht, zijn de aardappelplanten al vroeg doodgespoten. De productie per hectare blijft daardoor achter bij vorig jaar. De verwachting voor het prijsniveau van de pootaardappelen is redelijk. Omdat een deel van de knollen niet als pootaardappelen maar als consumptie- of voeraardappel zal moeten worden verkocht, is er sprake van een gemiddelde financiële opbrengst. De zetmeelaardappelen bevatten iets minder zetmeel dan vorig jaar bij een productie die ongeveer gelijk is. Het verwachte prijsniveau is begin december nog moeilijk in te schatten, maar gezien de relatie met de graanprijzen zijn de verwachtingen gunstig. Ter illustratie: AVEBE maakte november 2011 bekend dat er nog een nabetaling wordt gedaan over de oogst van 2010. Deze nabetaling werd mogelijk, omdat AVEBE financieel een goed jaar achter de rug heeft

Uien

In 2009 en 2010 werd er goed verdiend met de uienteelt met saldi van respectievelijk gemiddeld 8.400 en 6.700 euro per hectare. Mede door deze resultaten nam het areaal in 2011 toe. Omdat de productie per hectare ongekend hoog was (60 ton bruto) is het aanbod van uien erg groot. Ook in het buitenland zijn veel uien geoogst. Het gevolg is dat de prijs hard onderuit is gegaan. Uien leveren nog maar enkele centen per kilo op.

Suikerbieten

De bietenproductie per hectare was nog nooit zo hoog (81 ton) als in 2011. Toch is dit geen recordjaar voor de suikerproductie per hectare doordat het suikergehalte met 17% lager is dan vorig jaar. Naar verwachting kunnen de bieten per ha financieel evenveel opleveren als vorig jaar.

Granen

De verwachting voor de graanprijzen is goed al zal het recordniveau van oogstjaar 2010 niet gehaald worden. De Europese productie was hoger dan vorig jaar, maar de voorraden zijn lager. Door de late oogst is de kwaliteit van het Nederlandse graan niet altijd goed.

Meer informatie:

Rapport 2011-063 *Actuele ontwikkeling van resultaten en inkomens in de land- en tuinbouw in 2011.*

BINternet: zie www.lei.wur.nl bij sector in cijfers.

